

Ecologische quickscan Langestein 2 te Hoogerheide

In het kader van de Wet Natuurbescherming

In opdracht van:
Brabants Landschap
t.a.v. Bo van der Linde
Kasteellaan 4
5076 RE Haaren

Colofon

Tekst Foto's en samenstelling: Ronald van Os

Versie: 0.1

Status rapport: Concept

Datum rapport: 20 november 2023

Aantal pagina's: 18

Vosnatuurbeheer

Hal 11

5296 PZ Esch

Mobiel: 06-51213344

ronald@vosnatuurbeheer.nl

www.vosnatuurbeheer.nl

Inhoud

1. Inleiding	6
1.1 Doel	6
1.2 Ingreep	7
1.3 Onderzoek aanpak	7
2. Plangebied	8
3. Wettelijk kader	11
3.1 De Wet Natuurbescherming	11
3.1.1 Zorgplicht en verbodsbepalingen	11
3.1.2 Beschermingsregimes	11
3.1.3 Ontheffingen	12
3.1.4 Houtopstanden	13
4 Toetsing Wet Natuurbescherming	14
4.1 Gebiedenbescherming	14
4.1.1 Natura 2000-gebied de Brabantse Wal	14
4.1.2 Natuurnetwerk Nederland	14
4.2 Soortenbescherming	14
4.2.1 Grondgebonden zoogdieren	14
4.2.2 Vleermuizen	14
4.2.3 Broedvogels	14
4.2.4 Flora	15
4.2.5 Amfibieën, reptielen en vissen	15
4.2.6 Libellen en dag-, en nachtvlinders	15
4.2.7 Overige ongewervelden	15
4.3 Effecten voorgenomen ingreep gebiedsbescherming	15
4.3.1 Natura 2000-gebied de Brabantse Wal	15
4.3.2 Natuurnetwerk Nederland	15
4.4 Effecten voorgenomen ingreep soortenbescherming	16
4.4.1 Grondgebonden zoogdieren	16
4.4.2 Vleermuizen	16
4.4.3 Broedvogels	16
4.4.4 Flora	16
4.4.5 Amfibieën, reptielen en vissen	16

4.4.6 Libellen en dagvlinders	16
4.4.7 Overige ongewervelden	16
5 Conclusie	17

1. Inleiding

Brabants Landschap is voornemens om het woonhuis en de schuur aan de Langestein te Hoogerheide te slopen en herinrichten als natuur. In het kader van de Wet Natuurbescherming is het van belang om inzicht te krijgen in het effect van de ingreep op beschermde planten en/of diersoorten. Derhalve is er een natuurtoets uitgevoerd door Vos Natuurbeheer in de persoon van Ronald van Os.

1.1 Doel

In het oriënterend onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

Komen er binnen het plangebied beschermde soorten voor en welke functie heeft het plangebied dan voor deze soorten. Zo ja:

1. Welke beschermde soorten komen er voor binnen het plangebied en zijn omgeving;
2. Welk beschermingsregiem is van toepassing op deze soorten;
3. Ondervinden de soorten schadelijke effecten als gevolg van de ingreep;
4. Kunnen schadelijke effecten worden voorkomen door de ingreep op een andere manier uit te voeren;
5. Is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten?

Heeft de ingreep een negatief effect op beschermde natuurgebieden? Zo ja:

1. Wat zijn de instandhoudingsdoelstellingen van de gebieden;
2. Heeft de handeling significante gevolgen voor die gebieden;
3. Is er sprake van een overtreding op een verbodsbepaling van deze gebieden?

Is er een aanvullend onderzoek noodzakelijk? zo ja:

1. Naar welke soorten en functies dient er een eventueel aanvullend onderzoek plaats te vinden?

1.2 Ingreep

De woning en de schuur worden gesloopt. Hiervoor in de plaats komt natuur. In afbeelding 1 staat het herinrichtingsplan omschreven.

afbeelding 1

1.3 Onderzoek aanpak

Het onderzoeksgebied is op 26 juli 2023 bezocht door Ronald van Os van Vos Natuurbeheer. Tijdens dit bezoek is het pand aan de buitenkant zorgvuldig onderzocht met een endoscoop, zaklamp en verrekijker op het mogelijk voorkomen van beschermde soorten. Alle kieren konden onderzocht worden met een endoscoop en of zaklamp. Om e.e.a. te verduidelijken zijn er foto's gemaakt tijdens het bezoek.

Daarnaast heeft er een bureaustudie plaats gevonden middels de NDFF databank.

2. Plangebied

De woning en de schuur staan aan de Langestein 2 te Hoogerehide en ligt pal tegen de A4 richting Antwerpen. De woning bestaat uit gemetselde halfsteens muren zonder open stootvoegen en waarschijnlijk zonder spouw en heeft een schuin pannendak met overstek (afbeelding 3). Aan de achterkant staat een aanbouw met plat dak die aan de kopse kanten van boeiboorden voorzien is (afbeelding 4). De stal bestaat uit gemetselde steens muren zonder open stootvoegen en zonder spouw en heeft een schuin golfplaten dak zonder overstek (afbeelding 5). De kopse gevels bestaan uit steens muren en de bovenste helft uit golfplaten (afbeelding 6).

De tuin rondom het woonhuis en de stal is verruigd. Er staan enkele struiken en aan de rand langs de Langestein staan bomen (afbeelding 7).

afbeelding 2

afbeelding 3

afbeelding 4

afbeelding 5

afbeelding 6

Afbeelding 7

3. Wettelijk kader

In Nederland hebben we te maken met nationale en internationale regelgeving die bedreigde flora en fauna en hun leefomgeving beschermen.

3.1 De Wet Natuurbescherming

Doelstelling van de Wet natuurbescherming in het kader van soortbescherming is het beschermen en ontwikkelen van natuur, mede vanwege de intrinsieke waarden, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan valt onder de bevoegdheid van de provincie. Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn; de erkenning van de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier. Deze erkenning is terug te vinden in de zorgplicht.

3.1.1 Zorgplicht en verbodsbepalingen

Voor alle flora en fauna die in het wild voorkomen geldt een algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen met betrekking tot in het wild levende flora en fauna en het leefgebied van deze flora en fauna. Voor de uitvoer van handelingen (bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen) betekent dit dat voorafgaand aan de uitvoer er inzicht moet zijn in de aanwezige flora en fauna en wat het effect van de handelingen is op de aanwezige flora en fauna. Negatieve effecten op de aanwezige flora en fauna moeten in alle gevallen tot het minimale worden beperkt, ook als er een vrijstelling is voor bepaalde soorten, of als een ontheffing is verleend.

3.1.2 Beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent verschillende beschermingsregimes. Er is een apart beschermingsregime voor soorten die vallen onder de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bonn en het Verdrag van Bern. Daarnaast is er een apart beschermingsregime voor soorten die vanuit een nationaal belang beschermd worden. Elk beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten aan ontheffingen of vrijstellingen. De verschillende beschermingsregimes zijn in de Wet natuurbescherming vertaald naar de volgende categorieën:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels zijn beschermd onder het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1);
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt (paragraaf 3.2);
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal belang bescherming behoeven (paragraaf 3.3).

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wnb
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen ¹	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen ¹ .	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen ¹ .
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing.
Art. 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ²	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art. 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

3.1.3 Ontheffingen

Het is mogelijk om in bepaalde gevallen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming middels een ontheffing of vrijstelling te ontwijken. Om in aanmerking te komen voor een ontheffing of vrijstelling moet aan drie eisen/criteria worden voldaan:

- Er is geen andere bevredigende oplossing voorhanden om overtreding van een verbodsartikel te voorkomen;
- De handelingen worden uitgevoerd in het kader van een wettelijk belang. Voorbeelden van dergelijke belangen zijn ruimtelijke ontwikkeling, bestendig beheer en volksgezondheid;
- De handelingen als geheel mogen geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van een soort.

3.1.4 Houtopstanden

Een houtopstand omvat een oppervlakte van 1000m² of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 van de Wet Natuurbescherming vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- Houtopstanden binnen de bebouwde kom
- Houtopstanden op erven en boomgaarden
- Kerstbomen niet ouder dan 20 jaar
- De uit populieren en wilgen bestaande wegbepanting, langs waterwegen en éénrijige bepanting langs landbouwgronden
- Het dunnen van houtopstanden
- Uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande bepanting die zijn bedoelt voor productie van houtige biomassa en die ten minste eens per tien jaar worden geoogst; die bestaan uit minstens tienduizend stoven per ha per bepantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten bepanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter; zijn aangelegd na 1 januari 2013

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor N2000-gebieden of nodig zijn voor de aanleg of onderhouden van brandgangen in natuurgebieden.

4 Toetsing Wet Natuurbescherming

4.1 Gebiedenbescherming

4.1.1 Natura 2000-gebied de Brabantse Wal

Uit de kaarten van de provincie Noord-Brabant blijkt dat het plangebied op ongeveer 150 meter afstand van het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied de Brabantse Wal ligt.

4.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Uit de kaarten van de provincie Noord-Brabant blijkt dat het plangebied ligt tussen de gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.2 Soortenbescherming

4.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 0 – 5 kilometer van het plangebied komen soorten voor als wolf, vos, boomarter, steenarter, bunzing, wezel, eekhoorn, egel, ree, konijn, huisspitsmuis, bosmuis, rosse woelmuis, aardmuis en woelrat. Binnen het plangebied zijn sporen aangetroffen van ree en konijn. Het plangebied bestaat uit ruigtes en opslag met enkele bomen. De bebouwing bestaat uit een woongedeelte en stal. De stal is onderzocht op sporen die duiden op bewoning door steenarter en zijn niet aangetroffen. Gezien het biotoop is aannemelijk dat bunzing, wezel en hermelijn binnen het plangebied voorkomen.

4.2.2 Vleermuizen

Binnen het plangebied is het mogelijk dat er beschermde soorten als de gewone, kleine en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone/grijze grootoorvleermuis, franjestaart, watervleermuis, baardvleermuis, ingekorven vleermuis, voorkomen. Het plangebied waar de ingreep plaats gaat vinden is mogelijk geschikt als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen

Het plangebied is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De woning is via kieren en gaten in de gevel en het dak en via de boeiboordtoegankelijk.

Foerageergebieden

Het plangebied is geschikt als mogelijk foerageergebied voor de gewone/kleine/ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Het is mogelijk een essentieel foerageergebied vanwege het ruige karakter met bomen en vanwege de omvang.

Vliegroute

Het plangebied is geschikt als vliegroute. Echter zal dat na de ingreep niet veranderen. Er worden geen mogelijke vliegroutes onderbroken door de sloop en nieuwbouw.

4.2.3 Broedvogels

Het plangebied is geschikt voor algemene broedvogels. Er staan struiken die geschikt zijn als broedplaats voor vogels.

Broedplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten zijn binnen het plangebied aangetroffen. Het gaat hierbij om de boerenwaluw. Van de kerkuil zijn geen sporen aangetroffen. Voor de gierwaluw is het plangebied niet geschikt vanwege het ontbreken van een stedelijke omgeving. Van de huismus zijn geen exemplaren aangetroffen. Het is echter niet uitgesloten dat er huismussen op locatie aanwezig zijn.

4.2.4 Flora

Binnen een straal van 0 – 5 kilometer komen soorten voor als drijvende waterweegbree, grote leeuwenklauw, muurbloem, dreps en brave hendrik. Binnen het plangebied zijn er geen beschermde soorten aangetroffen.

4.2.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Amfibieën en vissen

Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop binnen het plangebied en zijn directe omgeving kan het uitgesloten worden dat er beschermde amfibieën, en vissen aanwezig zijn.

Reptielen

Het plangebied is wel geschikt voor de gladde slang.

4.2.6 Libellen en dag-, en nachtvlinders

Libellen

Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop kan het uitgesloten worden dat er beschermde soorten aanwezig zijn.

Dag-, en nachtvlinders

Binnen het plangebied en zijn omgeving komen soorten voor als grote vos, teunisbloempijlstaart, grote weerschijnvlinder voor. Echter is het plangebied niet geschikt voor deze soorten vanwege het open karakter en ontbreken van grote bomen met holtes en spleten en stapels hout voor overwintering.

4.2.7 Overige ongewervelden

Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop kan het uitgesloten worden dat er beschermde soorten aanwezig zijn.

4.3 Effecten voorgenomen ingreep gebiedsbescherming

4.3.1 Natura 2000-gebied de Brabantse Wal

De Brabantse Wal is als Natura-2000 gebied aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn. Landgoed Mattemburgh waar het plangebied aan grenst is relevant voor de aangewezen vogelsoorten zwarte specht en wespandief. In de nabijheid van het plangebied liggen een aantal zure vennen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De werkzaamheden zijn tijdelijk van aard en er komt natuur voor in de plaats. In 2022 is de 'Wet stikstofreductie en natuurverbetering' in werking getreden. Deze wet geeft aan dat er tijdens de aanlegfase geen stikstofberekening berekening meer uitgevoerd hoeft te worden.

Voor de overige verstoringsfactoren als licht, geluid en trilling wordt er geen effect verwacht. De werkzaamheden zijn tijdelijk van aard en het plangebied ligt ver genoeg van betreffende gebieden af.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

In de provincie Noord-Brabant moet rekening worden gehouden met externe werking van de nieuwe situatie op het Natuurnetwerk. Ruimtelijke ontwikkelingen die geen significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland mogen plaatsvinden. In dit geval betreft het de omvorming van bebouwing naar natuurgebied. Hiervan zijn geen negatieve effecten zoals licht- of geluidverstoring te verwachten.

4.4 Effecten voorgenomen ingreep soortenbescherming

4.4.1 Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied komen beschermde soorten voor. Een negatief effect op grondgebonden zoogdieren is daarmee niet uitgesloten. Een aanvullend onderzoek naar kleine marterachtigen is daarom noodzakelijk.

4.4.2 Vleermuizen

Binnen het plangebied komen beschermde soorten voor. Een aanvullend onderzoek naar deze soortgroep is dan ook noodzakelijk. Het onderzoek zal zich richten op verblijfplaatsen en foeragegebieden in mindere mate op vliegroutes.

4.4.3 Broedvogels

Binnen het plangebied komen algemene broedvogels voor. Wanneer er buiten het broedseizoen gewerkt wordt zijn er geen negatieve effecten te verwachten. Wanneer er binnen het broedseizoen gewerkt wordt dient er een aanvullend onderzoek naar algemene broedvogels uitgevoerd te worden. Daarnaast dienen de werkzaamheden dan begeleid te worden door een deskundige ecoleog op het gebied van algemene broedvogels.

Het pand is geschikt voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Er dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar huismussen, boerenwaluw en de kerkuil.

4.4.4 Flora

Binnen het plangebied komen geen beschermde soorten voor. Een aanvullend onderzoek naar deze soortgroep is dan ook niet noodzakelijk.

4.4.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Amfibieën en vissen

Binnen het plangebied komen geen beschermde soorten voor. Een aanvullend onderzoek naar deze soortgroepen is dan ook niet noodzakelijk.

Reptielen

Er dient een aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de gladde slang.

4.4.6 Libellen en dagvlinders

Binnen het plangebied komen geen beschermde soorten voor. Een aanvullend onderzoek naar deze soortgroepen is dan ook niet noodzakelijk.

4.4.7 Overige ongewervelden

Binnen het plangebied komen geen beschermde soorten voor. Een aanvullend onderzoek naar deze soortgroepen is dan ook niet noodzakelijk.

5 Conclusie

Uit de natuurtoets is naar voren gekomen dat er een aanvullende onderzoek uitgevoerd dient te worden naar beschermde soorten als kleine marterachtigen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten als huismus, boerenwaluw en kerkuil. Tevens dient er onderzocht te worden of er gladde slang voorkomt binnen het plangebied.

Voor overige soorten is er geen aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Bronnen en Literatuur

- Google Earth
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- <https://www.floron.nl/>
- '© NDFF - quickscanhulp.nl 27 juli 2023'
- <https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-brabant>
- <https://www.vlinderstichting.nl>
- <https://data-portaal-noord-brabant.hub.arcgis.com/apps>
- <https://www.ravon.nl/Soorten>